

כניסת שבת – ירושלים 7:13

עלון לפרשת השבוע

צאת השבת – ירושלים 8:30, ר"ת 9:05

פרשת חוקת (תשפ"ה)

עד היכן שיעור היגיעה בתורה?

רבינו הגדול מרן הרב שך זצ"ל הגיע פעם לישיבה בבוקר, עייף וחיוור מאד. התיישב במקומו מותש באפיסת כוחות, והתחיל להתעסק בשו"ת רבי עקיבא איגר. לאחר כשעה ניגשתי, מספר הגאון ר' חיים ברמן, והצעתי לו לשוב לביתו, והוא מיאן. בשעה שתיים עשרה ניגשתי עוד פעם, והוא שוב סירב, והמשיך לעיין בספר. בשעה אחת ניגשתי שוב אליו, ואז הגביה את ראשו ואמר בהתרגשות "אם אשכב במיטה ואמות שם חלילה, הרי אני הולך בלי כלום, אבל כעת שאני מעיין ברבי עקיבא איגר, אם אמות, הרי אפטר עם סברא של רבי עקיבא איגר!".

זה הפירוש "אדם כי ימות באהל", אפילו בשעת מיתה תהא עוסק בתורה. וכל זה אפילו באפיסת כוחות להתייגע דוקא בישיבה ליד הסטנדר התמידי בסברת רעק"א. מוירידיג!

בית הכנסת שפעל סביב השעון 7/24

ה"פויילשר שטיבל" בניו יורק, שטיבל זה היה מקום תורה ותפילה מיוחד, מלא בתלמידי חכמים ובעלי צורה. לשטיבל הזה היו מתקבצים התושבים היהודים מהסביבה, אברכים ת"ח וגם בעלי בתים, שעבדו במשך היום לפרנסתם, היו באים לשטיבל ולומדים בצוותא סוגיא, "דף היומי" או הלכה, או משנה במשך שעות היום. כלל ברזל - לא היו הולכים לביתם בלילה בלי ללמוד, ויהי מה. ליד הדלת היה מדף שעליו מונח היה המפתח, כדי שאחרון הלומדים העוזבים בלילה ינעל את הדלת. אך בפועל מפתח זה עמד מאובק, ללא שימוש במשך שנים רבות, כי בשטיבל זה תמיד היו לומדים, כשאחרון הלומדים עזב כבר הגיעו ראשוני המשכימים, כי בשעה שלומדים "הכל מת" - וזה הפירוש "אדם כי ימות באוהל". ובלי זה מה יש לו לאדם בעולמו - הבל הבלים!

(ישורון" כרך כ"ח עמ' תמ"ג)

אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה

"ויקחו אליך פרה" (יט, ב). פירש רש"י לעולם היא נקראת על שמך וכו'. והקשה ה"כלי יקר" מה יקר וגדולה ניתן למשה בזה שתקרא הפרה על שמו? והקרב עלי לומר בזה, שאין מצוה נקראת כי אם על שם גומרה, ולדעת רז"ל (במדבר רבה יט, ח), הפרה כפרה על עון העגל, תבא האם ותקנח צואת בנה, וכשם שמשה התחיל בכפרה זו כשרץ העגל ויטחון אותו דק לעפר, כך יגמור הכפרה שגם הגמר יקרא על שמו.

איך בדקו את הפרה האדומה אם היא טריפה?

"ושחט אותה לפניו" (יט, ג). כתב בתרגום יונתן בן עוזיאל "ויבדקנה בתמני סרי טריפן", ובפשוט הכוונה שצריך לבדוק את הפרה ב-18 בדיקות. וקשה, הרי מצינו בגמ' (חולין יא.) כי אי אפשר

היה לבדוק את הפרה האדומה מאחר שנשרפה כשהיא שלימה, ומכאן למדו חכמינו שהולכים אחר רוב בהמות שאין טריפה, ואין צורך כלל בבדיקה, ואין אמר התרגום יונתן כהיפוכה של גמ' מפורשת?

ברם באמת מכוונים דברי התרגום לפרה האדומה שנעשתה במדבר, שאז אפשר היה לבדוק בדיקת טריפה על ידי עמוד הענן שהיה משקף כל דבר ומאיר את המקומות האפילים ביותר (בדומה לקרני רנטגן של ימינו), עד שאפשר היה לראות מבחוץ מה שבתוך חבית או קנקן (ראה מס' שבת כב: בשם ברייתא דמלאכת המשכן). ולפי זה אפשר לבאר נפלא, דיונתן בן עוזיאל דיבר על הפרה הראשונה שנעשתה במדבר ואפשר היה לבדוק ע"י הענן את מעי הפרה אפילו בעודנה שלימה. אבל בזמן שכבר לא היה עמוד הענן, אכן אי אפשר היה לבדוק את הפרות האדומות, והכרח היה לסמוך על הרוב כדברי הגמרא. (מעינה של תורה)

חידה: מתי כהן הדיוט קודם לכ"ג?

כיצד יתכן שכהן הדיוט קודם לכהן גדול לגבי עליה לתורה? במשניות פרה (פרק ג' משנה ח') כותב ה"תפארת ישראל", שכהן הדיוט שהקריב פרה אדומה באותו יום כנוהו "כהן גדול", מפני שביום ההוא היה הוא היותר גדול מאחיו, ואפילו מהכהן הגדול עצמו, דהופרש בטהרה, וגם כל עבודות הפרה אינן כשרות אלא בו. לפי זה יוצא שלכהן הדיוט באותו יום יש דין קדימה לעליה לתורה מהכהן הגדול.

כמה פרות אדומות היו?

את הפרה הראשונה עשה משה רבינו בב' ניסן בשנה השניה לצאת בני ישראל ממצרים, וזה הספיק ליותר מ-800 שנה. השניה עשה עזרא. שמעון הצדיק עשה - 2, יוחנן כהן גדול - 2, אליהו עיני בן הקוף - 1, חנמאל המצרי - 1, ישמעאל בן פיאיני - 1, סה"כ - 9. והעשירית יעשה מלך המשיח, שיתגלה במהרה בימינו, אכ"ר. (מס' פרה פ"ג מ"ה)

שירת התורה - "עלי באר ענו לה"

"אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה", (כא, יז). והקשה האור החיים הק', צריך לדעת שירה זו מה טיבה? גם מדוע לא אמרו שירה על המן, כמו שאמרו שירה על המים? ומבאר שם אור החיים הק', "שאפשר ששירה זו על התורה אמרוה, ובזה גם כן לא נקרא תגר על הדור ההוא למה לא שוררו שירה חדשה, כשנתנה להם תורה מורשה, אשר לו נאוה תהלה, כי ודאי היא זאת שירת התורה, שנקראת "באר מים חיים". נקראת "באר" על שם המקור שהיא שכינה עליונה שנקראת "באר", גם "מים" לפי שהתורה נמשלה למים".

ערב שבת קודש חוקת - נהגו להתענות

כתב המשנה ברורה (ס"ט תק"פ), ביום הששי פרשת חוקת נהגו היחידיים להתענות, שבאותו היום נשרפו עשרים וארבעה קרונות מלאים בספרי קודש בצרפת. והרבנים עשו שאלת חלום לדעת מה זה ועל מה זה? והשיבו להם "דא גזירת אורייתא" (זאת חוקת התורה). מאז קיבלו עליהם היחידיים להתענות כל שנה בערש"ק חוקת. והמתענה ביום זה תבוא עליו ברכה (מועד לכל חי ט, ד). וראוי להתחזק בלימוד התורה בכלל ובפרט ביום זה. ומרומז "זאת חוקת התורה אשר ציוה ה'", "צוה" בגימטריא 101, אם אדם רוצה שיחקק בו התורה הקדושה שילמד 101 פעמים, "לאמר" - לא-מר כלומר לא במרירות אלא בחשק ובנעימות ואז יזכה ל"טועמיה חיים זכו". ולא קבעו אותו בימי החודש כנהוג, שמתוך שאלת חלום נודע להם שיום הפרשה גורם "דא גזירת אורייתא".

ובספר "חמדה גנוזה" מביא אגרת מר' הלל מוירונא (מובא בספר "שלל רב"), תלמידו של רבינו יונה, ובה פרטים נוספים על אותו מעשה נורא. המעשה אירע בשנת ה' אלפים וד' לבריאת העולם, ביום ששי פרשת חוקת ט' בתמוז, ושפרו את הספרים בדיוק באותו מקום שקודם לכן שפרו היהודים את ספרי "מורה נבוכים" של הרמב"ם. וכאשר ראו היהודים את שריפת הספרים באותו מקום, התחרטו על שריפת "מורה נבוכים". והתפללו לה' שישלח להם, ומאז שקטה הארץ מן המחלוקת בענין ספרי הרמב"ם.

לרפואת מרים רבקה בת יעל
לרפואת מצדה בת רחל
לרפואת גיטל יהודית בת אביבה ציפורה
לרפואת רחל שרה בת פייגא ציפורה
לרפואת יפה בת אסתר
לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה
לרפואת מרגלית חנה בת אסתר שרה

לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל
לרפואת חיים בן פריידא בינה
לרפואת יהונתן אלכסנדר בן רוחמה מלכה
לרפואת אליהו דוד בן דבורה
לרפואת שרגא בן חנה
לרפואת יהודה בן מעיין פרחה
לרפואת יעקב בן דינה חדוה

לע"נ הרב שמעון בן ר' אשר אנשיל זצ"ל
לע"נ הרב חיים לייב בן הרב משה מאיר זצ"ל
לע"נ ר' אריאל בן אודט יהודית זצ"ל
לע"נ רען מלכה בת ר' יעקב ע"ה
לע"נ רחל שרה בת ר' אהרן ע"ה
לע"נ רייזל בת ר' זאב דב ע"ה
לע"נ חנה בת עיישה ע"ה
לע"נ מרים בת כוכבה ע"ה
לע"נ רחל בת זוהרה ע"ה
לע"נ רחל בת יונה ע"ה

להצלחת שמואל משה בן יוכבד הי"ו
מהתורמים והנדיבים לתורה ולומדיה.
יהי רצון שיזכה להינצל מכל המקטרגים
ומרעין בישין בבריאות איתנה כפלים
לתושיה, וכל אשר יעשה יצליח א"ה.
כל הרואה מודעה זו מתבקש לומר פרק
תהלים להצלחתו.

לע"נ
הרב יהודה ב"ר ראובן זצ"ל
נלב"ע ג' תמוז תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ
מרת פערל מרגלית בת ר' משה ע"ה
נלב"ע ג' תמוז תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האי גברא יקירא רודף צדקה וחסד
הרב אברהם משה בן הר"ר יוסף זצ"ל
נלב"ע בפתע פתאום ביום י' בתמוז תשפ"ג
זכה ונטמן בירושלים עיה"ק בהר הזיתים
מול רצפת העזרה מקום הקודש והמקדש
שלשם היה קשור בכל לבו ונפשו
ת.נ.צ.ב.ה.

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה
הנצחות הארות והערות בטלפון 0527614526

דפוס השושנים 02-5327402

ואמרו "חפרוה שרים" וגו', יתבאר על פי דבריהם, שאמרו (ב"ר סד, ח) כי באמצעות עסק התורה מתקנים מקור עליון שנקרא באר, והתיקון הוא כפי בחינת מעלת העוסקים בתורה. וממשיך ה"אור החיים" הק' לבאר מעלת התורה ולומדיה, ואת אשר ישיג הלומד באמצעות לימודה בזה ובבא. יהי רצון שתורתו תגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדנו, אמן.

מדוע הקפיד עליו החזו"א - שלא ימזוג היין?

"ויצא עוג מלך הבשן לקראתם הוא וכל עמו למלחמה", (כא, לג). סיפר הגאון רבי שמריהו גרינימן זצ"ל, בתקופת מגוריו של רבינו מרן החזון איש זצ"ל בוילנא, הרבה להתארח אצלו בחור, למדן מופלג. במוצאי שבת הבחור היה מוזג את היין בהבדלה לכוסו של מרן.

הוא היה מרבה לשוחח עם ה"חזון איש" בלימוד. פעם אחת הזכירו את הגמרא בברכות (נד:) אודות עוג מלך הבשן שעקר הר להשליכו על מחנה ישראל, ונעשה נס שם [שעקר הר בן שלש פרסאות ונתנו על ראשו כדי להביאו אל מחנה ישראל ולזרקו עליהם, והביא הקב"ה על ההר נמלים שנקבوه, ונכנס ראשו של עוג בחור הנמלים, וירד ההר על צוארו, רצה עוג לשלוף את ההר מצוארו ונעשה נס ונמשכו שיניו לצד זה ולצד זה ולא יכל לשולפו, והיינו דכתיב (תהלים ג, ח) "שיני רשעים שיברת", אל תיקרי "שיברת" אלא "שיברבת" - הארכת, שירדו למטה.

ובמגילה (טו:) מבואר, ששיניו נשתרבבו והיו ששים אמות, ורש"י פירש, שהגמרא דורשת כן, ממה שכתוב פסוק "שיני רשעים" ולא כתוב "שן רשע", אלא ביו"ד היתירה של "שני" והיו"ד והמ"ם היתרות של "רשעים" עולות בגימטריא ששים, לומר ששיניו נתארכו והיו ששים אמות].

העיר אותו בחור ואמר "מסתמא נאמרו הדברים בלשון הפלגה..." קדרו פניו של החזון איש ואמר לו בחומרה "במוצאי שבת הבא אל תמזוג את היין". אמנם למעשה, במוצאי שבת הבא הוא כן מזג... מרן רק רצה להעמידו על חומרת דבריו! דברי חז"ל הקדושים, מסיני נאמרו, ומדויקים הם כפי שרש"י כתב במסכת מגילה לעיל, וכל המפקפק בהם, שלא יקדש או יבדיל על היין כי יינו יין נסך.

מה מברך הרואה אבן שעוג ביקש לזרוק?

בשו"ע (או"ח סימן רי"ח, א) נפסק, שהרואה אבן שביקש עוג לזרוק על ישראל מברך שעשה נסים לאבותינו. וב"ביאור הלכה" שם כתב, "ועיין בחידושי אגדות מה שכתב בזה. ולפי פשוטו אין תימה כל כך על איש כזה, שהוא היה מבני ענקים, ואביו הוא מאותם בני המלאכים שירדו מן השמים בדור אנוש, וממילא כוח גבורתו היה מעין גבורת מלאכים!"

והרשב"א כתב, שהרואה אותם אבנים מבין כי איש גיבור עצום כזה, אי אפשר היה לנצחו במלחמה, לולי שנעשה להם נס.